

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 253.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365040464/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

- 87 *spøges*: blive kendt. – *Ortuderiet*: bagvaskelsen. – *fraser op*: manøvrerer, så at vunden kommer forud på sejlene og derved standser farten. – *Takkelasen*: rigningen. – *Dravet*: hvirvelstorm.
- 89 *Tycho Brahes Dag*: en af de 32 årlige ulykkesdage, som Tycho Brahe skulle have beregnet.
- 92 *Anasol*: anfald. – *rasende*: vasvittig. – *arigt*: fornoemt. – *Werther*: Goethes *Die Leiden des jungen Werthers*, 1774. – *Sigvarth*: den sentimentale roman *Sigwan, eine Kleinstgeschichte*, 1776 og 1777, af J.M. Müller (1750-1814).

Det forbandede Huus

- 96 *Adresse-Avisen*: Københavns *Adresse-Contours Efterretninger*, der udkom fra 1749 og sær indeholdt annoncestof. – *bringe Noget ud af*: drive det til noget, gøre på.
- 97 *Vævoo*: institution for fattige gamle i Farvergade i København. – *Bulmerie*: lår med ret til en del af et skib og dets ladning, hvis skabet når godt frem. – *Daarighed*: tåbelighed. – *Artighed*: hæflighed.
- 98 *de Druknedes Dødningsplads*: det hus, hvor de lig, der var fundet i havnen eller Kalveboderne, blev henlagt til identificering. – *styrtet sig i Stranden*: druknet sig. – *Kalleboe Strand*: sandet mellem København og Amager.
- 99 *Beskab*: madbo. – *Dragekæser*: kommoden.
- 100 *Vindønnen*: kakkelovn, hvor ilden får næring ved trækken fra stuen. – *førkommende*: elskværdig.
- 101 *udrydde*: tomme. – *honet*: (fr) ordentlige. – *konstige*: kunstfærdige. – *Tjælen*: brættet.
- 102 *Søg og du skal finde*: efter Mattæus 7,7. – *fattedes fejlede*.
- 103 *Sorg*: bekymring. – *bank og dig skal oplades*: efter Mattæus 7,7. – *dig skal oplades*: der skal lukkes op for dig. – *sørgede for*: bekymrede sig for.
- 105 *Slutteriet*: gældsfængslet.
- 106 *Hjelp os ... vægterverset* til kl. 1, hvis sidste del straks følger; udsagnsvelsen (lme 5) er udeladt. *Vægterversene* tryktes første gang i 1686. – *Evangelium*: (gr-lat) egl. glædeligt budskab.
- 107 *Lønskab*: det skjulte skab. – *saa er Heren ... Ende*: efter Mattæus 28,20. – *Vel er der en Tid ... Ulykke*: efter Prædikerens Bog 8,9. – *men et Memmeske ... Dag*: efter Prædikerens Bog 8,8.
- 109 *afhamret*: hatret færdig.
- 111 *hussvæde*: opmuntrede. – *Føjttæller*: lotter. – *forsagede*: mistede mødet.

Varulven

- 113 *kæster ... op*: slår op. – *Ordbogen*: Christian Molbech: *Dansk Ordbog*, 1833, hvorfra det følgende er citeret. – *N.S.*: nedersaksisk, dvs. platysk. – *Laudab. p. c.*: forkortelse for *laudabilis præ ceteris* (lat), *rosværdig frem*: for

- andre, dvs. første karakter med udmærkelse. – *Examen philosophicum*: (lat.) den første prøve ved universitetet. – *Almasagnet*: Oplysningerne stemmer med fremstillingen i J.M. Thiele: *Danske Folkesagn* I, 1818 s. 133f.
- 114 *Skovensombruds*: mødebegreb i romantikken, fra L. Tiecks *Der blonde Eckbert*, 1796, oversat af Ochleneschläger i *Eventyr af forskellige Digtet*, 1816. – *Folkeballader*: folkeviser. – *Ellesiger*: De fortryllende elverpiger, der vil lokke især unge mænd i forderv, optræder i flere folkeviser, f.eks. Elveløjt, Elveskud (*Danmarks gamle Folkeviser*, v. Sv. Grundtvig, Axel Olrik m.fl. nr. 46, 47) – *forlovet i 8 Aar*: Langvange forlovelser var almindelige i borgerskabet, jf. J.L. Heibergs kritik af forholdet i vaudevillen *De Udskeielige*, 1827.
- 115 *Bras*: bratsch. – *Nebukadneser*: konge af Babylon, ca. 600 f.Kr. Hlg. Daniels Bog 4 skulle han have levet en tid udstødt af menneskenes samfund som et vildt dyr. – *Kipper*: knejper, bordeller.
- 116 *sædelig*: moralsk. – *naturligviske*: udtryk for den opfattelse, at der ikke findes noget højere princip end naturen; den kristne tro på åbenbaringen i gudmennesket Jesus Kristus må således forkastes og Jesus opfattes som historiens største menneske. – *assimilere sig*: smelte sammen med. – *steiske*: rolige (egl. i overensstemmelse med den antikke filosofi stoicismen).
- 119 *Vampyrer*: gengangere, der suger blodet af mennesker og dyr. – *efterbænge*: hengive sig til.
- 120 *mærkelig*: mærkbart. – *Kobler*: person, der formidler kontakt til prostituerede.
- 121 *Atlas*: iflg. den græske mytologi den kæmpe, der bærer himlen, ofte i form af et bjerg; byrden tvunger ham i knæ. – *Pleiadernes*: Atlas' døtre, der af sorg over deres faders byrdefulde skæbne blev forvandlet til stjerner.
- 122 *Skuffelse*: bedrageri, illusion. – *Phantom*: fantasibillede.
- 123 *fnste*: udholde. – *med aftrukken Laas*: afskudt. – *Rendekugle*: lille kugle.
- 124 *Ziffer*: hemmelige tegn. – *Hobo*: obo, træblæseinstrument.

Glasskabet

- 125 *afser*: undvære.
- 126 *idellig*: bestandig. – *Bejent*: tjener.

Selv-Citationen

- 128 *Selv-Citationen*: åndemaningen. J.M. Thiele meddeler, at han i 1816 fremmanede sig selv under mystiske omstændigheder, der har mange lighedspunkter med Ingemanns fortælling (*Af mit Livs Aarbejg*, 1795-1826, 1873 s. 109-113). – *de Hohmanske Fantasier*: den tyske romandiker E.T.A. Hoffmann (1776-1822) udgav i 1814-15 *Fantasiestücke*